

KANKAANPÄÄN KAUPUNGIN OHJAUSSUUNNITELMA 2025

Hyväksytty sivistyslautakunnassa xx.xx.xxxx

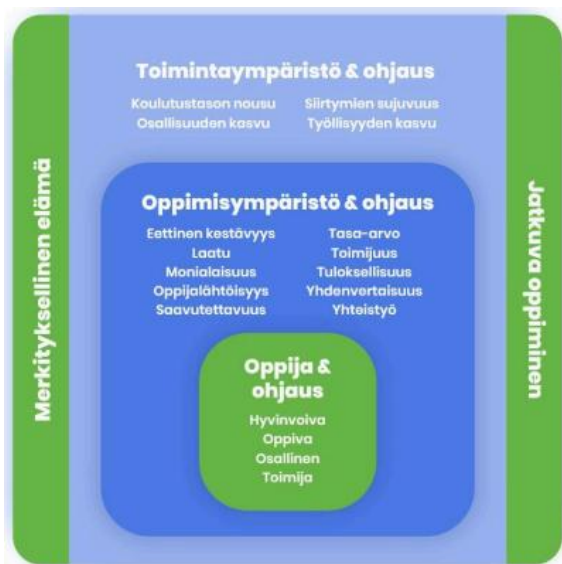
Sisällys

1. Kankaanpään kaupungin koulujen oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat.....	3
2. Ohjauksen työ- ja vastuunjako koulun sisällä.....	5
3. Kodin ja koulun ohjausyhteistyö.....	6
4. Yhteistyö koulun ulkopuolisten verkostojen kanssa	7
5. Työelämäyhteistyö ja työelämään tutustumisen järjestelyt	8
6. Jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin	9
7. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja jatko-opintosuunnitelma.....	10
8. Kankaanpään oppivelvollisuusryhmän ja asuinkunnan Valpas-koordinaattorin ohjaukselliset tehtävät	12

1. Kankaanpään kaupungin koulujen oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

Kankaanpään kaupungin koulujen yhteinen ohjaussuunnitelma on päivitetty 2025. Ohjaussuunnitelman avulla selkeytetään ohjaustyön käytäntöjä ja toimintamalleja, tarjotaan tietoa ja tukea ohjaustyötä tekeville sekä annetaan suuntaviivoja, jonka pohjalta jokainen koulu tarkentaa tarvittaessa oman ohjaussuunnitelman. Koulukohtaisissa suunnitelmissa tarkennetaan mahdolliset toiminnan painotukset sekä koulukohtaiset ominaispiirteet. Kankaanpään kaupungin yhteistä ohjaussuunnitelmaa ja koulukohtaisia suunnitelmia päivitetään tarvittaessa.

Kankaanpään kouluissa ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän jatkumon, jonka toteutuminen taataan siten, että ohjaus- ja opetustyöhön osallistuvat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Ohjaus nähdään kaiken toiminnan läpäisevänä yhteisenä työnä. Kankaanpään kouluissa ohjaustyö toteutetaan noudattaen Opetushallituksen asettamia hyvän ohjauksen tavoitteita:

Kuvio 1: Hyvän ohjauksen kriteerit 2023, OPH

Kankaanpään kouluissa on myös sitouduttu Opetushallituksen Hyvän ohjauksen kriteereihin. Näin varmistetaan ohjauspalvelujen vastaavuus elinikäisen ohjauksen strategian tavoitteisiin ja niiden jatkuva kehitys muuttuvien tarpeiden mukaisesti. Hyvän ohjauksen kriteereitä hyödyntävät myös muut kouluyhteisön jäsenet ja sidosryhmät,

sillä hyvä ohjaus kuuluu kaikille oppijoille, ja ohjausta toteutetaan kouluyhteisöissä työskentelevien yhteistyönä. [Hyvän ohjauksen kriteereitä](#) on kahdeksan:

1. Ohjaus huomioi oppijan kokonaistilanteen
2. Ohjaus on oppijälähtöistä ja vuorovaikutteista
3. Ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista
4. Ohjaus on monialaista yhteistyötä
5. Ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävä
6. Ohjaus tukee siirtymävaiheen yhteistyötä
7. Ohjaus tukee urasuunnittelutaitojen kehittymistä
8. Ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä

Alakoulun ohjaus on integroitu luontevasti osaksi kaikkea opetusta ja se on koulun arkea. Luokanopettaja kantaa päävastuun ohjauksesta, tehden tiivistä yhteistyötä muiden oppilaan kanssa työskentelevien ammattilaisten kanssa. Ohjauksen keskeiset teemat ja tavoitteet määräytyvät opetussuunnitelman mukaisesti (luokat 1–2 ja 3–6). Kodin ja koulun yhteistyö on ohjauksessa ensiarvoisen tärkeää: luokanopettaja käy säännöllistä vuoropuhelua huoltajien kanssa, jotta oppilaan ohjaukselliset tavoitteet olisivat yhteneväiset niin kotona kuin koulussakin.

Yläkoulussa ohjaus toteutuu laaja-alaisena tiimityönä, jossa jokainen aikuinen tukee oppilaan opiskelutaitoja sekä kehitystä. Aineenopettajat sisällyttävät ohjausta oman oppiaineensa sisältöihin. Luokanvalvojat ovat keskeisessä roolissa hoitaen päivittäisen lähiohjauksen ja huoltajien kanssa käytävän aktiivisen yhteistyön. Oppilaanohjaajalla on päävastuu oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta yläluokilla. Hänen ydintehtävänä on esimerkiksi oppilaan henkilökohtainen ohjaus ja opetussuunnitelman mukaiset opinto-ohjauksen oppitunnit sekä opinto- ja tutustumiskäyntien järjestäminen.

Ohjaus vuosiluokilla 7–9 muodostuu opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesta luokkamuotoisesta ohjauksesta, henkilökohtaisesta ohjauksesta, pienryhmäohjauksesta ja työelämään tutustumisesta (TET). Ohjaus sisältää vierailuja yrityksiin, oppilaitoksiin ja erilaisiin tapahtumiin sekä asiantuntijavierailuja koululla. Ohjaus tukee nuorten ammatillisen identiteetin kehittymistä, auttaa ura- ja elämänsuunnittelutaitojen muotoutumisessa sekä antaa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle. Kankaanpään kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmaan on kirjattu oppilaanohjauksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1–2, 3–6 ja 7–9.

2. Ohjauksen työ- ja vastuunjako koulun sisällä

Kankaanpään kaupungin peruskoulujen oppilaanohjauksessa keskeisiä periaatteita ovat koko koulu ohjaa ja oppilas ohjauksen keskiössä. Oppilaanohjausta tehdään monialaisen verkoston yhteistyönä. Se on jatkumo alakoulusta yläkoulun kautta jatko-opintoihin. Erityistä huomiota ohjaukseen kiinnitetään opintojen nivelkohdissa. Ohjauksessa huomioidaan yksilölliset ohjaustarpeet. Ohjauksen yhteistyöverkosto mukautuu oppilaiden ohjaustarpeiden mukaan. Alla keskeisimpien toimijoiden työ- ja vastuunjako, se on määritelty tarkemmin koulukohtaisessa ohjaussuunnitelmassa:

- **Oppilas:** On aina yhteistyön keskiössä. Oppilaan oma ääni, toiveet ja näkemykset ovat ensisijaisen tärkeitä: Ohjauksella pyritään tukemaan hänen aktiivista toimijuuttaan. Oppilas harjoittelee valintojen tekemistä itsetuntemuksensa pohjalta ja oppii kantamaan vastuun omasta oppimisestaan ja tulevaisuuden suunnittelusta.
- **Huoltaja:** Vastaa kodin ja koulun yhteistyöstä omalta osaltaan. Huoltajan tehtävä on kertoa koululle lapsen kokonaistilanteesta ja huolehtia oppilaan päivittäisestä koulunkäynnistä.
- **Luokanopettaja (alakoulu) / Luokanvalvoja (yläkoulu):** On yleensä kodin ensisijainen yhteyshenkilö. Hän vastaa luokkansa oppilaiden ohjauksesta kokonaisvaltaisesti ja käy huoltajien kanssa arviointi- ja ohjauskeskusteluja. Hän on vastuussa poissaoloihin liittyvän varhaisen puuttumisen reagointilomakkeen täyttämisestä ja prosessin käynnistämisestä tuen tarpeen ilmetessä. Hän tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa erityisesti koulutuksen nivelvaiheissa.
- **Oppilaanohjaaja:** Koordinoi yläkoulun (7.–9. luokat) ohjaustointia ja antaa luokkamuotoista sekä yksilö- pienryhmäohjausta ja tehostettua ohjausta. Hän tekee tiivistä yhteistyötä oppilaan, koulun muiden toimijoiden ja kotien kanssa liittyen:
 - koulutuksen nivelvaiheisiin
 - valinnaisainevalintoihin
 - TET-jaksoihin (Työelämään tutustuminen)
 - jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun
 - yhteishakuun (yhdeksännen luokan keväällä)

Oppilaanohjaaja tekee myös moniammatillista yhteistyötä oppilaitosten, viranomaisten ja työelämätoimijoiden kanssa, sekä osallistuu kuntatasoiseen ja alueelliseen ohjauksen kehittämiseen yhdessä muiden oppilaanohjaajien kanssa. OPO ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamistaan. Hän seuraa ohjauksen ajankohtaisia kysymyksiä ja yl-

läpittää realistista ja reaaliaikaista tietoa eri alojen työllistymismahdollisuuksista. Oppilaanohjaaja osallistuu koulun monialaiseen hyvinvointityöhön ja toimii kouluyhteisön hyvinvointia kehittävän hyvinvointiryhmän jäsenenä.

- **Aineenopettajat:** Antavat palautetta ja ohjausta kussakin oppiaineessa ja osallistuvat tarvittaessa oppilaan tilanteen kartoittamiseen.
- **Koulunkäynninohjaaja** ohjaa oppilaita kouluarjen rutiineihin ja koulunkäyntitaitoihin.
- **Oppilashuollon henkilöstö ja yksilökohtainen työ** (MAR-palaverit): Kuraattori, psykologi ja terveydenhoitaja tekevät myös tiivistä yhteistyötä kotien kanssa oppilaan hyvinvointiin ja jaksamiseen liittyvissä asioissa. OPO osallistuu tähän työhön ja tuo ohjauksellisen näkökulman oppilaan kokonaistilanteen arviointiin.
- Kokonaisvastuu ohjauksen johtamisesta ja resurssien ohjauksesta on **rehtorilla**, joka myös hyväksyy koulukohtaiset tarkennukset ohjaussuunnitelmaan.

Koululla voi olla edellä mainittujen lisäksi muita toimijoita, joiden toimenkuva esitellään koulukohtaisissa ohjaussuunnitelmissa.

3. Kodin ja koulun ohjausyhteistyö

Koulun ja kodin kasvatusyhteistyö on ohjauksen perusta. Yhteistyö on suunnitelman mukaista, osallistavaa ja säännöllistä. Sen tavoitteena on varmistaa, että oppilas saa kaiken tarvitsemansa tuen koulupolullaan. Tärkeää on varmistaa, että sekä koululla että kodilla on riittävä ja ajantasainen tieto oppilaan tilanteesta, ja mahdollisiin tuen tarpeisiin puututaan mahdollisimman aikaisin. Tuen tarpeen varhaisessa havaitsemisessa ja kirjaamisessa hyödynnetään koulun sisäistä Varhaisen puuttumisen reagointilomaketta. Yhteistyö perustuu keskinäiseen kunnioitukseen, luottamukseen ja avoimeen vuoropuheluun. Huoltajalla on päävastuu oppilaan kasvatuksesta ja hän myös huolehtii omalta osaltaan oppivelvollisuuden suorittamisesta yhdessä koulun kanssa.

Alakoulussa (luokat 1–6) kodin ja koulun ohjausyhteistyön painopiste on oppimisen taitojen, koulunkäynnin rutiinien ja sosiaalisten taitojen tukemisessa. Sitä toteutetaan päivittäisessä viestinnässä Wilman välityksellä. Vähintään kerran vuodessa käydään

arviointikeskustelu, jossa arvioidaan oppimista ja työskentelyä ja asetaan yhteiset tavoitteet. Muita yhteistyön toteutustapoja ovat vanhempainillat sekä puhelut ja tapaamiset tarpeen mukaan matalalla kynnyksellä.

Yläkoulussa (luokat 7–9) kodin ja koulun ohjausyhteisyyden painopiste on nuoren itsenäistymisen tukeminen, vastuu omista opinnoista, valinnaisaineiden valinta sekä tulevaisuuden ja jatko-opintojen suunnittelu. Yhteistyötä toteutetaan päivittäisessä viestinnässä edelleen Wilman välityksellä, mutta nuori otetaan siihen vahvemmin mukaan. Arviointi- ja ohjauskeskustelut jatkuvat, mutta sisältö painottuu enemmän tulevaisuuden pohdintaan. Oppilaanohjaaja tiedottaa huoltajia aktiivisesti Wilmassa ja vanhempainilloissa esimerkiksi valinnaisaineista ja yhteishausta. Huoltajat voivat olla yhteydessä suoraan opinto-ohjaajaan ja osallistua oppilaan henkilökohtaisiin ohjauskeskusteluihin tarpeen mukaan. Tärkein ohjausyhteisyyden osa on yhteishakuprosessi. Koulu tiedottaa oppilaanohjaajan johdolla huoltajia aikatauluista ja vaihtoehtoista, ja huoltajan tuki nuoren valintojen pohdinnassa on ensiarvoisen tärkeää.

4. Yhteistyö koulun ulkopuolisten verkostojen kanssa

Perusopetuksen nivelvaiheen toimijat (alakoulu ja yläkoulu) tekevät ohjausyhteistyötä keskenään. Perusopetuksen aikana yhteistyökumppaneita ovat myös esimerkiksi

- Kankaanpään Yhteislyseo, Honkajoen lukio ja muut lukiot
- Sataedu Kankaanpää ja muut ammatilliset oppilaitokset
- Porin Luovi ja muut erityisammattikoulut
- Kankaanpään Opisto
- aikuisten perusopetusta tarjoavat oppilaitokset (17 vuotta täyttäneille)
- Kankaanpään oppivelvollisuusryhmä
- Valpas-koordinaattori
- hyvinvointialueen lasten, nuorten - ja perheiden palvelut
- International House
- järjestöt ja yhdistykset

5. Työelämäyhteistyö ja työelämään tutustumisen järjestelyt

Kankaanpään kaupungin peruskoulut tekevät ohjausyhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Tähän sisältyy esimerkiksi työpaikkavierailut ja muu yhteydenpito sekä työ- ja elinkeinoelämän tuntemus paikallisesti ja valtakunnallisesti. Opinto-ohjaajien lisäksi myös aineenopettajat vierailevat TET-valvojina työpaikoilla. Oppilaille voidaan järjestää yritysvierailuja. Ohjauksen yhteistyöverkosto muotoutuu ohjaustehtävän ja oppilaiden ohjaustarpeiden mukaan. Opettajilla on oppilaiden TET-jaksojen aikana mahdollisuus osallistua ope-TET:iin, mikä tukee aineopettajien antamaa ohjausta ja tietoutta esimerkiksi oman alansa jatko-opinnoista ja työelämästä.

Perusopetuksen tavoitteena on alusta alkaen edistää oppilaan kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilas tutustuu paikallisiin elinkeinoihin ja työelämän pelisääntöihin sekä harjoittelee työelämätaitoja. Oppilas huomaa asianmukaisen käyttäytymisen, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen merkityksen.

Peruskoulun opetukseen sisältyy toimintamuotoja, joissa tarjoutuu tilaisuus oppia tuntemaan erilaisia ammatteja ja työaloja sekä yritystoimintaa. Tällaisia ovat mm. koulussa vierailevien henkilöiden kanssa käytävät keskustelut, vierailut yrityksissä ja erilaisissa organisaatioissa sekä työelämään tutustumisjaksot.

Kankaanpään kaupungin koulujen kuudennen ja yhdeksännen luokan oppilaat osallistuvat yrittäjyyskasvatusta tarjoavaan [Yrityskylään](#). Mahdollisuuksien mukaan järjestetään myös Ammattimessut kuudesluokkalaisille. Taksvärkki eli päivätyökeräykseen osallistuminen 7.–9. luokilla on myös osa työelämään tutustumista. Pienryhmien oppilaille ja muille siitä hyötyville, voidaan tarvittaessa järjestää ylimääräisiä TET-jaksoja. Ajokortti työelämään -kurssi tehdään 9. luokalla yhteistyössä Kankaanpään 4H:n kanssa. Paikallisiin ammattioppilaitoksiin ja lukioihin tehdään vierailuja yläkoulun aikana.

Alakoulun kuudesluokkalaisille tarjotaan mahdollisuus tutustua työelämään Kisällipäivän kautta. Koulu ohjaa tutustumispaikan valinnassa ja ohjeistaa toteutuksessa. Oppilaat dokumentoivat ja esittelevät Kisällipäivänsä. Peruskoulun 7.–9. luokkien oppilailla on työelämään tutustumista (TET) vuosittain. Seitsemännellä luokalla oppilas tutustuu

työelämään yhden päivän. Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla oppilas on TET-harjoittelussa viikon ajan. Tavoitteena kaikkien TET- jaksojen osalta on, että ne sijoituvat koulun ulkopuolelle ja oppilas hankkii harjoittelupaikkansa ja tekee työsopimuksen työnantajan kanssa itse. Oppilailla on mahdollisuus myös koulun sisäiseen TET:iin, joka voi sisältää tutustumista esimerkiksi koulun siivous- tai keittiötöihin. TET-päivästä raportoidaan koulun ohjeistuksen mukaisesti, ja työnantaja kirjoittaa päivästä työtodistuksen TET-viikkoon. TET-harjoitteluun voi erikseen sovittaessa mennä myös toiselle paikkakunnalle. Tutustumalla eri elinkeinoihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen sekä harjoittelemalla työnhaun taitoja oppilaat rakentavat työelämä osaamistaan, mikä helpottaa heidän tulevia koulutus- ja uravalintojaan. Opinto-ohjaaja auttaa oppilasta tarpeen mukaan.

6. Jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin

Kunnan velvollisuus järjestää perusopetusta päättyy lukuvuoden päättyessä sinä kalenterivuonna, jolloin oppivelvollinen täyttää 17 vuotta. Oppivelvollisuuden muuttamisesta annetun lain 715/2022 § 5 mukaan oppivelvollinen voi hakea kunnalta oikeutta jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksessa, mikäli tämä olisi oppivelvollisen kannalta tarkoituksenmukaisin ja lapsen edun mukainen vaihtoehto.

Oppivelvollisuuslain (2021) mukaan oppivelvollisuus jatkuu 18 vuoteen saakka tai siihen asti, kun nuorella on II-asteen tutkinto. Näin ollen oppilaalla on hakeutumisvelvoite perusopetuksen jälkeen toiselle asteelle tutkintokoulutukseen, valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuus laissa määritellyyn koulutukseen. Perusopetuksen päättyessä toteutettava siirtymä toisen asteen opintoihin ja siihen liittyvä yhteishakuun valmistautuminen on ohjauksellisesti tärkeä vaihe. Tämä siirtymäprosessi edellyttää moniammatillista yhteistyötä, johon osallistuvat oppilaan ja hänen huoltajansa lisäksi oppilaanohjaajat, aineenopettajat, pedagogisen tuen ammattilaiset sekä tarvittaessa opiskeluhoito.

Yhteishakuun liittyvän riittävän tuen varmistamiseksi järjestetään Kankaanpään kouluissa vanhempainiltoja ja tarjotaan henkilökohtaista ohjausta. Nuoret, jotka hakevat harkintaan perustuvassa valinnassa, ohjeistetaan huoltajien kanssa hankkimaan ajantasaiset asiantuntijadokumentit hakemuksen liitteiksi, minkä jälkeen oppilaanohjaajat avustavat hakemuksen tekemisessä ja sen toimittamisessa perille.

Kankaanpään kaupungin perusasteen yläluokkien opinto-ohjaajat tekevät keskenään yhteistyötä ja osallistuvat Pohjois-Satakunnan opinto-ohjaajien verkoston toimintaan, jossa on mukana myös paikalliset toisen asteen koulutusten opinto-ohjaajat.

Vuosiluokkien 8–9 oppilaat pääsevät tutustumaan toisen asteen oppilaitoksiin. Järjestämistavoista ja aikatauluista sovitaan vuosittain toimivien toisen asteen oppilaitosten kanssa. Tarvittaessa oppilaitosten kanssa voidaan sopia laajemmista tutustumisista muuna ajankohtana. Oppilaiden vierailuja ja tutustumisia pyritään järjestämään lähialueen oppilaitoksiin. Opinto-ohjaajat auttavat oppilaita tutustumaan myös oppilaitoksiin muualla Suomessa. Toisen asteen opinto-ohjaajat käyvät vierailulla peruskouluissa mm. pitämässä opiskeluinfoja yhdeksäsluokkalaisille ja huoltajille (vanhempainillat).

Tiedonsiirto tulevaan oppilaitokseen tapahtuu ensisijaisesti nuoren ja huoltajan toimesta erillisellä tiedonsiirtolomakkeella. Tämän lisäksi oppilaanohjaajat huolehtivat automaattisesti sellaisten tietojen toimittamisesta uudelle koulutuksen järjestäjälle, mitkä ovat välttämättömiä koulutuksen järjestämiseksi (esim. tuen tarpeet).

Yhteishaun tulosten julkistamisen jälkeen oppilaanohjaajat antavat jälkiohjausta kesäkuun aikana erikseen määriteltynä aikana niille, jotka jäivät ilman opiskelupaikkaa. Oppilaanohjaajien vastuulla on seurata valtakunnallisen Valpas-järjestelmän kautta oppilaiden opiskelupaikan vastaanottamista ja opintojen aloitusta aina elokuun loppuun saakka. Oppivelvollisuuden laajentuminen edellyttää, että ne oppilaat, jotka eivät ole aloittaneet opintojaan tai keskeyttävät ne syksyn aikana, ohjautuvat kaupungin Valpas-koordinaattorin luokse tarkoituksenmukaisen opiskelupaikan löytämiseksi.

7. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja jatko-opintosuunnitelma

Perusopetuksen järjestäjällä on velvoite tarjota tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta oppilaille, joilla havaitaan jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tuen tarvetta. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus on oppilaan oikeus, jolla pyritään turvaamaan hänelle reitti perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja. Hyvä suo-

riutuminen koulussa ei välttämättä kerro siitä, tarvitseeko nuori tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta, eikä mikään yksittäinen tekijä määritä sitä, kenelle tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan.

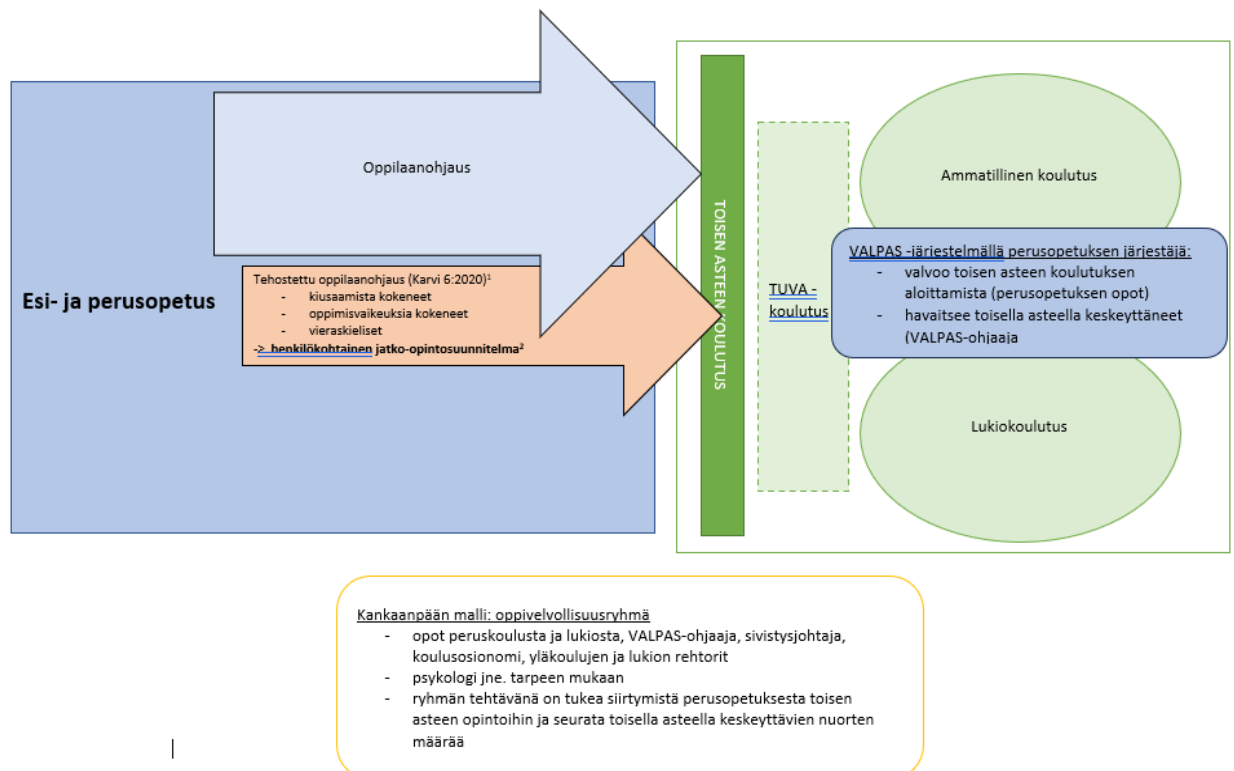
Oppilaan terveydentila, sosiaaliset syyt, oma kokemus ohjauksen tarpeesta, oppimaan oppimisen ongelmat, koulunkäyntiin suhtautuminen ja vuorovaikutusvalmiudet voivat olla tekijöitä, joiden perusteella annetaan tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta. Myös osa niistä nuorista, jotka ovat saaneet oppimisen ja koulunkäynnin tukea yläkoulun aikana, tarvitsevat myös tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta. Osa nuorista, jotka puhuvat äidinkielenään muuta kuin koulun opetuskieltä, tarvitsevat ehkä muita oppilaita enemmän ohjausta. Joidenkin oppilaiden kohdalla esimerkiksi kodin kanssa tehtävää yhteistyö voi olla syytä tehostaa.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle voidaan tarjota henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta sekä tehostetaan työelämään ja koulutukseen tutustumista. Ohjausta toteutetaan tarvittaessa eri toimijoiden kanssa monialaisena yhteistyönä. Tästä ohjauksesta laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Kankaanpäässä tämä tehdään Wilmassa olevalle pohjalle, joka on myös oppilaan ja huoltajan nähtävillä.

Jatko-opintosuunnitelma on arkistoitava asiakirja, kun se on laadittu osana tehostettua henkilökohtaista ohjausta. Pääsääntöisesti jatko-opintosuunnitelman sisältämiä tietoja ei siirretä toiselle asteelle vaan se on perusopetuksen aikainen työväline. Ensimmäinen osa voi sisältää huomioita nuoren vahvuuksista ja suunnitelman ohjauksen toimeenpanosta. Siinä voidaan kuvata esim. sitä, miten tehostetaan työelämään ja jatko-koulutukseen tutustumista sekä tuetaan nuoren tavoitteellista toimintaa. Toinen osa sisältää nuoren ura- ja jatko-opintosuunnitelman. Ura- ja jatko-opintosuunnitelman osat, jotka ovat välttämättömiä opetuksen järjestämisen kannalta voidaan siirtää toiselle asteelle. Halutessaan oppija voi luovuttaa jatko-opintosuunnitelman kokonaisuudessaan koulutuksen järjestäjälle.

8. Kankaanpään oppivelvollisuusryhmän ja asuinkunnan Valpas-koordinaattorin ohjaukselliset tehtävät

Velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisen hakeutumista perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen perusopetuksen 9. luokalla on perusopetuksen järjestäjällä. Kukin kunta päättää itse, miten ohjaus ja valvonta kunnassa järjestetään ja mikä taho vastaa asuinkunnalle oppivelvollisuuslaissa säädetyistä ohjaus- ja valvontatehtävistä. Kankaanpään oppivelvollisuusryhmä toimii oppivelvollisuuden valvontaa tukevana työryhmänä, joka seuraa ja arvioi ohjauksen toteutumista. Ryhmään kuuluvat sivistysjohtaja, Valpas-koordinaattori, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opinto-ohjaajat, koulusosiologi, Pohjanlinnan, Honkajoen yhtenäiskoulun ja Kangasmetsän rehtorit ja Kankaanpään yhteislyseon rehtori.

KUVIO 2: oppivelvollisuuden kulku ja ohjaus perusopetuksesta toiselle asteelle

Valpas-koordinaattori ottaa ohjaukseen perusopetuksen päättäneet jatko-opinnoista erotetut tai itse koulutuksen lopettaneet oppivelvolliset. Valpas-koordinaattori arvioi nuoren kokonaistilanteen ja tuen tarpeen oppivelvollisen ja huoltajan kanssa. Valpas-

koordinaattori tarjoaa ohjausta ja tukea oppivelvolliselle, mm. auttaa löytämään sopivan ja mahdollisen opiskelupaikan, tarvittavan muun palvelun tai hakemaan oppivelvollisuuden keskeyttämistä. Valpas-koordinaattori ohjaa nuoren uuteen opiskelupaikkaan toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen.

Valpas-koordinaattori ohjaa nuoria tarvittaessa myös hakeutumaan muiden palveluiden, kuten terveys- ja sosiaalipalveluiden sekä kuntoutuspalveluiden piiriin. Jos arvioidaan, että nuori ei ole koulukuntoinen, hänet ohjataan hakemaan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä. Jos soveltuvaa opiskelupaikkaa ei ohjauksesta ja yhteistyöstä huolimatta löydy ja nuori arvioidaan koulukuntoiseksi, kunnalla on velvollisuus osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka soveltuvassa nivelvaiheen koulutuksessa:

- tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) tai
- Kankaanpään opistossa (opistovuosi)

Mikäli oppivelvollisella ei ole valmiuksia tutkintotavoitteisen koulutuksen suorittamiseen, osoitetaan hänelle paikka työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (TELMA). Päätöstä tehdessä on otettava huomioon alueellinen koulutustarjonta, etäisyys ja kulkuyhteydet oppilaitokseen, erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen tarve, opetuskieli sekä oppivelvollisen henkilökohtaiset toiveet. Opiskelupaikan osoittamisesta päättää sivistysjohtaja kuultuaan ensin oppivelvollista ja huoltajaa.

Opiskelupaikka on oppivelvollisuuslain mukaisesti osoitettava viimeistään kahden kuukauden kuluttua asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta, ellei oppivelvollinen ole tätä ennen aloittanut koulutusta. Mainitun kahden kuukauden määräajan aikana asuinkunnan on selvitettävä oppivelvollisen tilanne, ohjattava vapaaehtoiseen hakeutumiseen sekä toteutettava opiskelupaikan osoittamiseen liittyvät kuulemismenettelyt.

Päätös opiskelupaikan osoittamisesta voidaan tehdä ennen kahden kuukauden määräaikaa, mutta se voi tulla voimaan vasta määräajan päätyttyä. Poikkeuksena tähän on vaativaan erityiseen tukeen oikeutettu oppivelvollinen, jolle paikka voidaan osoittaa huoltajan tai muun laillisen edustajan suostumuksella jo ennen kahden kuukauden määräajan päättymistä.

Osoitetussa opiskelupaikassa opinnot on aloitettava viipymättä. Valpas-koordinaattorin vastuulla on ottaa yhteyttä oppivelvolliseen, sopia opintojen aloittamisen ajankohdasta ja mahdollistaa opintojen aloitus mahdollisimman pian paikan osoittamisen jälkeen.